

Vlaamse overheid

Beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur
en hergebruik van overheidsinformatie
afdeling openbaarheid van bestuur

Havenlaan 88, bus 20

1000 BRUSSEL

T : 02 553 57 25

Mail: openbaarheid@vlaanderen.be

Dossiernummer: OVB/2019/272

DE BEROEPSINSTANTIE - Afdeling openbaarheid van bestuur

Gelet op het Bestuursdecreet van 7 december 2018, titel II, hoofdstuk 3;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie;

Gelet op het oorspronkelijke verzoek van ■■■, bij brief d.d. 19 september 2019, gericht aan het Vlaams Instituut voor Biotechnologie vzw (verder 'VIB'), met zetel te 9052 Gent, Rijvisschestraat 120, om een afschrift te verlenen van een aantal documenten inzake de (regulering van) zogenoemde New Breeding Techniques;

Gelet op de weigeringsbeslissing van het VIB d.d. 23 september 2019;

Gelet op het beroepschrift van ■■■ d.d. 23 oktober 2019 tegen voormelde beslissing;

Gelet op de registratie van het beroepschrift op 24 oktober 2019;

Gelet op de beslissing van de beroepsinstantie d.d. 20 november 2019 tot verlenging van de termijn om uitspraak te doen over het beroepschrift overeenkomstig artikel II.50, §1, tweede lid van het Bestuursdecreet;

Wat de ontvankelijkheid betreft:

In de beslissing van het VIB d.d. 23 september 2019 wordt het openbaarheidsverzoek afgewezen, verwijzende naar het feit dat het VIB geen overheidsinstelling of agentschap is waarvan de activiteiten door de overheid bepaald en gecontroleerd worden. Tevens wordt aangegeven dat het VIB ook geen taken uitoefent in het kader van het openbaar bestuur. Het VIB is een private onderzoeksinstelling en valt niet onder het toepassingsgebied van de wetgeving inzake openbaarheid van bestuur.

Beroeper gaat hiermee niet akkoord en in haar beroepschrift stelt de beroeper dat het VIB wel degelijk een instelling met publieke taak is volgens artikel 1.3, 6° Bestuursdecreet. Daarbij geeft de beroeper aan dat a) uit het convenant tussen het Vlaamse Gewest en het VIB en uit artikel 29, 4° van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (verder 'Innovatiedecreet') blijkt dat de Vlaamse overheid het VIB met een bepaalde doelstelling heeft opgericht, dat b) het VIB een vzw is en dus rechtspersoonlijkheid heeft en c) dat uit artikel 29, 4° van voormeld decreet blijkt dat de Vlaamse regering gemachtigd is om deel te nemen aan strategische onderzoekscentra waaronder het VIB en dat het artikel 33 en 34 van voormeld decreet aantonen dat het VIB onder toezicht staat van de Vlaamse overheid. Bijgevolg is volgens beroeper het VIB onderworpen aan openbaarheid van bestuur volgens artikel 11.28, §1 Bestuursdecreet. Daarnaast wordt ook aangegeven dat de gevraagde informatie in de eerste plaats milieu-informatie is zoals gedefinieerd in artikel 1.4, 11° Bestuursdecreet.

De beroepsinstantie heeft, om met kennis van zaken over het ingestelde beroep te kunnen oordelen, het VIB op 28 oktober 2019 om nadere toelichting verzocht betreffende dit beroep en meer bepaald waarom het VIB niet zou vallen onder artikel II.28, §1, 3° Bestuursdecreet. Bij mailbericht d.d. 31 oktober 2019 heeft de beroepsinstantie nadere info hieromtrent ontvangen.

Het VIB geeft aan dat de vzw VIB niet kan beschouwd worden als een instelling met een publieke taak, vallend onder het toepassingsgebied van het Bestuursdecreet. Bovendien en ten overvloede beschikt de overheid niet over meer dan de helft van de stemmen in de Raad van Bestuur, zodat in het geval de vzw VIB als een instelling met een publieke taak zou moeten beschouwd worden – wat niet het geval is –, een dergelijke instelling slechts onder het toepassingsgebied van de openbaarheidsregeling valt voor de bestuursdocumenten die betrekking hebben op beslissingen die derden binden. Het VIB vervolgt dat de vraag van beroeper niet gericht is op dergelijke documenten.

Thans komt het aan de beroepsinstantie toe om hieromtrent een standpunt in te nemen.

Artikel I.3 en artikel II.28 van het Bestuursdecreet regelen op exhaustieve wijze het toepassingsgebied van het hoofdstuk 3 “Toegang tot bestuursdocumenten” van het Bestuursdecreet.

Artikel 11.28, §1, 3° Bestuursdecreet bepaalt dat het hoofdstuk 3 van het Bestuursdecreet “Toegang tot bestuursdocumenten” van toepassing is op “de instellingen met een publieke taak, wat hun publieke taak betreft”, waarbij instellingen met een publieke taak worden gedefinieerd in artikel 1.3, 6° Bestuursdecreet als instellingen die niet behoren tot de Vlaamse overheid of tot een lokale overheid maar die voldoen aan al de volgende kenmerken:

- a) ze zijn opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn;
- b) ze bezitten rechtspersoonlijkheid;
- c) 1) ofwel worden ze voor meer dan de helft gefinancierd door de Vlaamse overheid, een lokale overheid of een andere instelling met een publieke taak;
- 2) ofwel hebben de Vlaamse overheid, een lokale overheid of een andere instelling met een publieke taak meer dan de helft van de stemmen in de raad van bestuur;

3) ofwel staat hun beheer onder toezicht van de Vlaamse overheid, een lokale overheid of een andere instelling met een publieke taak”.

Volgens het oordeel van de beroepsinstantie is het VIB niet opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn. De beroepsinstantie komt tot dit oordeel op grond van volgende elementen.

In de toelichting in het Innovatiedecreet, waarbij het VIB wordt ondergebracht onder de strategische onderzoekscentra, wordt meer bepaald in de memorie van toelichting aangegeven (*Parl.St.* VI.Parl. 2008-2009, nr. 2130/1, 19): *“Volgens gezaghebbende rechtspraak en rechtsleer beschikt de overheid over de mogelijkheid om via het privaatrecht rechtspersonen in het leven te roepen c.q. daarin te participeren buiten de toepassing van artikel 9, BWHL. Dit wordt eveneens in het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid bevestigd; artikel 32 stelt immers dat gewest en gemeenschap kunnen deelnemen in privaatrechtelijke vennootschappen, stichtingen of verenigingen, “voorzover het niet met een bevoegdheidsoverdracht gepaard gaat”. Een essentiële voorwaarde is inderdaad dat aan deze via het privaatrecht opgerichte instanties geen essentiële overheidsfuncties of bevoegdheden kunnen worden opgedragen. Vanuit de taakstelling van de strategische onderzoekscentra, zijnde het verrichten van strategisch basisonderzoek van internationaal topniveau, wat bezwaarlijk kan worden gecatalogeerd als taken van beleidsuitvoering (cf. artikel 4, kaderdecreet Bestuurlijk Beleid) opteert voorliggend ontwerp van decreet voor deze piste.”*

Op de website van het VIB wordt omtrent hun activiteiten het volgende vermeld: *“Naast strategisch basisonderzoek besteedt VIB veel aandacht aan het omzetten van onderzoeksresultaten in producten ten dienste van de consument en de patiënt – de zogenaamde techtransfer. Communicatie is ook een belangrijke pijler. VIB ontwikkelt een breed gamma aan wetenschappelijk onderbouwde informatie over alle aspecten van de biotechnologie.”* Over die ‘techtransfer’ is op de website het volgende te lezen: *“VIB is een onderzoeksinstituut en commercialiseert deze toepassingen bijgevolg niet zelf, maar sluit overeenkomsten af met bedrijven voor de verdere ontwikkeling ervan. Zo komt het basisonderzoek van VIB terecht bij patiënt en consument. (...) Via de technologietransferactiviteiten werden in 2010 meer dan 13,5 miljoen euro inkomsten vastgelegd. Dit is op 2008 na, het beste resultaat sinds de start van VIB.”* In de toelichting bij de jaarrekening van 2017 valt te lezen: *“In 2017 werd een omzet gerealiseerd uit samenwerkingsovereenkomsten (inclusief wijzigingen in bestellingen in uitvoering) van K€ 26.858 (+21% ten opzichte van 2016). Deze omzet werd gerealiseerd met industriële partners, met de Europese commissie en via de uitbating van de bio-incubator Gent”.*

Zoals ook blijkt uit de strategische doelstellingen, zoals bepaald in artikel 3 van de statuten van de vzw VIB en uit het tussen het Vlaamse Gewest en het VIB afgesloten convenant 2017-2021 (artikel 6 en 7), is het doel van het VIB om bovenop bestaand wetenschappelijk onderzoek een laag van doorgedreven 'technology transfer' op te zetten nl. ervoor zorgen dat de kennis die bepaalde bestaande onderzoeksgroepen produceren veel beter gecapteerd zou worden en veel beter zou doorstromen naar de industrie, alsook de biotechbedrijvigheid in Vlaanderen stimuleren. De kennis die VIB genereert heeft een economische en maatschappelijke toegevoegde waarde voor Vlaanderen, o.m. via het genereren van nieuwe bedrijfsactiviteit in nieuwe en bestaande bedrijven. Om onderzoeksresultaten (naar de werking van het menselijk lichaam, planten- en micro-organismen) te laten doorstromen naar patiënten en consumenten

